

נציבות שירות המדינה

הודעות

כ"ט' בטבת התשנ"ט (17.1.1999)

הודעה מס' נט/13

הוראות בעניין הבחירות לכנסת החמש-עשרה ולראש הממשלה

א. הקדמה

1. הבחירות לכנסת החמש-עשרה ולראש הממשלה יתקיימו ביום שני בשבוע, ב' בסיוון התשנ"ט, 17.5.99.
 2. מובאות בזה לידיעת עובדי המדינה ההוראות וההנחיות העיקריות הנוגעות לפעילות מדינית ומפלגתית בכלל ובתקופת בחירות בפרט.
 3. ההוראות המפורטות להלן מבוססות על חוק יסוד: הכנסת, על חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (נוסח משולב), התשכ"ט-1969, על חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, על חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959, על חוקים נוספים, על ההוראות התקשי"ר ועל הנחיות היועץ המשפטי לממשלה.
 4. חלק מההוראות אלו חל על כל העובדים, יהיו דירוגם, דרגתם ותפקידם אשר יהיו; חלקן חל רק על עובדים בדירוג ובדרגה מסוימת או בתפקידים מוגדרים, כמפורט להלן.
 5. חלק מההוראות אלו חל גם על עובדים או על נושאי משרות בגופים ממלכתיים וציבוריים אחרים, בהתאם להוראות החוקים השונים, ובהתאם להנחיות המחייבות בכל אחד מהגופים.
- ב. בחירות מקדימות (פריימריז)
1. "מועמד" בבחירות מקדימות (פריימריז) הוא כל עובד שהוא מועמד מטעם מפלגה כלשהי לאחד מהתפקידים הבאים: ראש ממשלה, שר, חבר כנסת.
 2. בחירות מקדימות ו/או (פריימריז) - תהליך במפלגה כלשהי שמטרתו לבחור/להחליט על מועמד לאחד מן התפקידים דלעיל.
 3. מועמד בבחירות מקדימות
- א) חייב להודיע בכתב על כוונתו להשתתף בבחירות המקדימות בשלב מוקדם ככל האפשר בטרם נקט פעולה להכללתו ברשימת המועמדים.
- ב) העתק מההודעה וחוות דעת של המשרד יועברו לרשות המרכזית בנציבות שירות המדינה, על מנת לבחון את הצורך לקבוע מגבלות על עבודתו, מחשש לניגוד עניינים ופגיעה בשירות ובתדמית וכדי להבטיח תפקוד תקין.

4. מתמודד בבחירות מקדימות - חייב לצאת לחופשה לפני הבחירות, ללא תשלום או לחופשת מנוחה בתשלום אם עומדת לזכותו.

5. עובד אשר לא נבחר בבחירות המקדימות רשאי לחזור לעבודתו בשירות המדינה לאחר היוודע תוצאות הבחירות, ובכפוף לסייגים החלים על המשך שירותו כאמור בהודעה זו.

ג. הצגת מועמדות לבחירות לכנסת

1. עובד המדינה שדרגתו (קרי - דרגת השיא במתח הדרגות הצמוד בתקן למשרתו) היא אחת מארבע הדרגות העליונות בכל סולם דירוג כמפורט בסעיף 2 להלן המבקש להציג את מועמדותו בבחירות לכנסת, חייב להתפטר מן השירות עד י' בשבט התשנ"ט (27.1.1999) (על שינוי בתאריך האמור, אם יהיה, תבוא הודעה נפרדת).
2. להלן פירוט העובדים בדירוגים העיקריים

הדירוג הדרגות

המינהלי 22 - ומעלה
המח"ר 43 - ומעלה
המהנדסים 43 - ומעלה
הנדסאים וטכנאים 43 - ומעלה
עיתונאים 43 - ומעלה
משפטנים 44 - ומעלה
פרקליטים 44 - ומעלה
עובדים סוציאליים ג - ומעלה
בכ"מ ועמ"מ 44 - ומעלה
רוקחים 44 - ומעלה
רופאים 9 - ומעלה
רופאים וטרינריים 9 - ומעלה
עובדי מחקר ג - ומעלה
אחיות 18 - ומעלה
עובדי רנטגן 14 - ומעלה
מרפאים בעיסוק 7 - ומעלה
פזיוטרפיסטים 7 - ומעלה
פארה-רפואיים 7 - ומעלה
מקצ"ט 14 - ומעלה
מקצ"ט - בטחון 14 - ומעלה

הודעות נציבות שירות המדינה נט 13/ כט' בטבת התשנ"ט (17.1.1999)
דירוג עובדי הוראה -

(א) מפקחים שהם מנהלי מחוזות, אגפים, מינהלים ומעלה.

- (ב) מפקחים שהם : 1. פועלים מכוח סימן ו' לתקנות חינוך ממלכתי (סדרי הפיקוח) ;
2. ממונים באופן ישיר על עבודתם של עובדי הוראה.

(ג) מנהלי בתי ספר.

כל אלה על פי רשימה מפורטת שתיקבע ע"י נציבות שירות המדינה עם משרד החינוך והתרבות בהתאם לעקרונות הנ"ל.

עובדים המועסקים בחוזה שכר כולל - דרגתם לעניין החוק היא דרגת השיא בתקן הצמודה למשרה.

3. עובד המדינה, כאמור בסעיף ג(1) לעיל, אשר הציג את מועמדותו בבחירות לכנסת, החייב להתפטר עד 27.1.99 - יודיע על כך מייד למנהל היחידה ולאחראי, אשר ימלא טופס הודעה על הפסקת עבודה (מדף 2810), וישלח מייד עותק אחד למחלקת הכספים של המשרד ועותק אחר לנציבות שירות המדינה.

4. עובד, אשר התפטר מן השירות כדי להציג את מועמדותו לבחירות לכנסת, ואשר שמו נכלל באחת מרשימות המועמדים שהוגשו, זכאי לפיצויי פיטורים;

5. עובד המדינה, למעט מורה, שאיננו נמנה עם סוגי העובדים שפורטו לעיל ואשר שמו נכלל באחת מרשימות המועמדים לכנסת, יופסק שירותו מיום הגשת רשימת המועמדים ועד יום הבחירות, ואם נבחר לכנסת - כל זמן כהונתו כחבר כנסת; תקופת הפסקת העבודה האמורה תחשב כתקופת חופשה ללא משכורת; או, אם העובד ביקש זאת, כתקופת חופשת מנוחה, אם חופשה כזו מגיעה לו.

6. עובד המדינה, כאמור בסעיף ג(5) לעיל, אשר הציג את מועמדותו בבחירות לכנסת החייב לצאת לחופשה - יודיע מייד למנהל היחידה. מנהל היחידה יודיע מייד לאחראי ולנציבות שירות המדינה; לא עמדו לזכותו של העובד ימי חופשת מנוחה חייב האחראי לאשר לו חופשה ללא משכורת בטופס מדף 2470.

עותק אחד מהטופס יועבר למחלקת כספים של המשרד ועותק אחד יישלח לנציבות שירות המדינה. הסדר זה יחול גם על החופשה בתקופה שבין הגשת רשימות המועמדים לבין יום הבחירות לכנסת.

7. עובד שנבחר לכנסת, ויצא לחופשה כאמור בסעיף ג(5) לעיל, תיחשב תקופת כהונתו בכנסת כחופשה ללא משכורת, או עם העובד ביקש זאת, כתקופת חופשת מנוחה, אם חופשה כזו מגיעה לו.

עובד כאמור אשר ייבחר לכנסת, זכאי לצירוף תקופת עבודתו בשירות המדינה לעניין זכויותיו כחבר כנסת, על פי התנאים שנקבעו בחוק.

8. עובד שהיה מועמד לכנסת ויצא לחופשה כאמור בסעיף ג(5) לעיל, ולא נבחר, רשאי לחזור לעבודתו מייד עם היוודע תוצאות הבחירות.

9. מי שמופיע ברשימת מועמדים לכנסת ומבקש להתקבל או לחזור לתפקיד שדרגתו כאמור בסעיף ג.1. עד ג.2. לעיל יוכל להתקבל לתפקיד בהתאם לכללים המחייבים בשירות המדינה רק אם התפטר קודם לכן מרשימת המועמדים לכנסת.

10. מי שלא היה עובד מדינה, והיה מועמד לכנסת, ולא נבחר, יוכל להתקבל לתפקיד כאמור בסעיף קטן זה בהתאם לכללים המקובלים בשירות המדינה רק אם התפטר קודם לכן מרשימת המועמדים לכנסת.

ד. פעילות מדינית ומפלגתית ותעמולת בחירות

1. עובד המדינה, בכל דרגה ותפקיד, אינו רשאי לארגן הפגנה או תהלוכה בעלת אופי מדיני.

2. סוגי העובדים המפורטים להלן בסעיף קטן (3) אינם רשאים:

- (א) להיות חברים בהנהלה הפעילה של מפלגה או של גוף מדיני ;
- (ב) לארגן אסיפה פומבית בעלת אופי מדיני, לשבת בשולחן הנשיאות של אסיפה אמור ולנאום בה ;
- (ג) להשתתף בתעמולה פומבית, בכתב או בעל-פה, לבחירות לכנסת, או למועצה של רשות מקומית, או לבחירות שעליהן חל חוק הבחירות לגופים ציבוריים, התשי"ד-1954 ;
- (ד) לבקר את המדיניות של משרדיהם, של משרדים אחרים או של הממשלה, במסיבת עיתונאים, בראיון עיתונאי, בנאום במקום פומבי, בשידור, בעיתון או בספר.
3. אלה העובדים שעליהם חלות המגבלות המפורטות בסעיף קטן (2) לעיל :
- (א) עובדים כאמור בסעיף ג.1. עד ג.2. לעיל.
- (ב) שופטים, דיינים, חברי בתי דין דתיים, וכל נושאי משרה שיפוטית אחרת ;
- (ג) רבנים וכוהני דתות אחרות ששכרם או חלק משכרם משתלם מאוצר המדינה ;
- (ד) שוטרים, סוהרים, פקחים וכל נושאי משרה שיש עימה סמכות חקירה, חיפוש או מעצר ;
- (ה) נושאי משרה שיש עימה סמכות להעניק רשיונות או היתרים או סמכות להמליץ על הענקתם ;
- (ו) עובדי שירות התעסוקה ;
- (ז) עובדי סעד ;
- (ח) עובדי השירות המשפטי ;
- (ט) קציני מחוז ;
- (י) פקידי שומה ;
- (יא) פקידי גבייה ;
- (יב) עובדים שהורשו לעשות עסקות מטעם המדינה ;
- (יג) עובדים שבסמכותם לקבל עובדים לשירות המדינה או להמליץ על קבלת עובדים כאמור ;
- (יד) מנהלי עבודה ;
- (טו) פקידים העוסקים במתן שיכון מטעם המדינה ;
- (לז) אחיות ציבוריות.
- ה. 1. בנוסף לעובדים המנויים בסעיף 3 אסור לכל עובד, ללא הבדל דרגה, שהוא בעל סמכות מינהלית או תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל, לקחת חלק בתעמולת בחירות לכנסת, ברבים או שלא ברבים, בכל אזורי הארץ. "סמכות מינהלית" לצורכי נסמן זה - כל סמכות,

לפי דין ושלא לפי דין, שיש עימה כוח להחליט החלטות או להקצות משאבים, לרבות סמכותם של הממונים על בעלי סמכויות על פי דין.

2. על עובד המדינה להקפיד שמעשיו או התנהגותו לא יתפרשו כאילו נועדו לקדם אינטרס של מפלגה כלשהי או מועמד מסויים. על העובד להביא בחשבון כי עקב מעמדו כעובד מדינה עלול הציבור לפרש התנהגויות או מעשים מסוימים שלו כאילו נועדו לסייע למפלגה זו או אחרת, או למועמד זה או אחר, ועקב רגישות זו עליו לנהוג משנה זהירות בעניין זה.

3. המונח "תעמולת בחירות", אף שהוא מופיע בחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט - 1959, אינו מוגדר באופן ברור. את התכנים בו, יצר בית המשפט העליון בשורה של פסקי דין. בהקשר זה נקבעו כמה כללים שבאמצעותם אפשר להבחין בין התבטאויות ומעשים שאין בהם משום תעמולת בחירות, לבין כאלה שהוא בגדר תעמולה כזאת.

4. להלן הכללים המרכזיים הקובעים מה נופל בגדר "תעמולת בחירות":

(א) הטפה ישירה למען מפלגה כלשהי או מועמד כלשהו מבין אלה המתמודדים בבחירות, או מתיחת ביקורת על מפלגה או רשימה או מועמד כאלה.

(ב) הצגת מצעיהן ותוכניותיהן של מפלגה או רשימה המתמודדת בבחירות, וכן דברי שבח לתכונות ולכושר של מועמדיהן - לצד ביקורת על אלו של יריביהן.

(ג) דברים שעניינם ומטרתם השפעה על הבחירות, או עשויים לתפרש ככאלה.

(ד) תעמולה היא מפלגתית אם תוכנה מתייחס במישרין לנושאים השנויים במחלוקת בין המפלגות או בין המתמודדים על תפקיד ראש הממשלה.

5. בגדר תעמולת בחירות נכנסים גם פרסומים המתיימרים לסכם או לתאר את תוכן פעילותו של המפרסם, אם יש בהם, מבחינת העיתוי וקירבת הזמן לבחירות, וכן מבחינת תוכנם ונוסחם, משום תעמולת בחירות כאמור בסעיפים (3) ו - (4) לעיל.

ו. איסור פעילות מפלגתית במוסדות ממשלתיים

1. אסורה תעמולת בחירות מכל מסוג שהוא בתוך מוסדות ממשלתיים, בין על-ידי ידי העובדים ובין על-ידי אנשים או מוסדות אחרים.

2. אסור לערוך במשרד ממשלתי, במוסד או במתקן ממשלתי, בשעות העבודה או לאחר שעות העבודה, אסיפה, הרצאה או פעילות דומה מטעם מפלגה, או על בסיס של השתייכות מפלגתית או בעלת אופי מפלגתי.

3. אסור לעובד המדינה לעסוק בשעות העבודה בפעילות מטעם מפלגה או למען מפלגה, כגון: שכנוע אדם להצטרף כחבר למפלגה, עריכת מיפקד של חברי מפלגה, הפצת הזמנות לפעילות מפלגתית, תליית מודעות מטעם מפלגה במשרד ובמקום וכדומה.

4. אסור לעובד המדינה לעסוק בפעילות המפורטות לעיל בין כותלי המשרד, המוסד או המתקן הממשלתי, גם אחרי שעות העבודה.

5. אסור לעובד המדינה להשתמש ברכוש ובשירותים המשרדיים לפעילות מטעם מפלגה או למען מפלגה. הוראה זו אינה חלה על פעילות מינהלית של מנהל לשכה, מזכיר, יועץ, עוזר או דובר של שר או של סגן שר כשהיא נעשית כסיוע לשר או לסגן השר.

6. עובד מדינה לא יתן את הסכמתו, בעל-פה או בכתב, לפרסם את שמו מטעם מפלגה - אם צורך לו תואר תפקידו בשירות המדינה.

7. אסור לקיים אסיפת בחירות במשרדי הממשלה, במתקני הממשלה ובמוסדות השייכים לממשלה.

8. אסור להציג ולהפיץ בין כותלי מוסדות ממשלתיים כרוזים ופרסומים אחרים בעלי אופי מדיני או מפלגתי, לרבות הצבת קלפיות או כל צורה אחרת העלולה להתפרש כתעמולה מדינית או מפלגתית (למעט קלפיות שהוצבו על-ידי ועדת הבחירות המרכזית).

ז. איסור שימוש בכספי ציבור וברכוש לתעמולת בחירות

1. אסור להשתמש, בקשר לתעמולת בחירות בכספים של הגופים הבאים :

(א) משרד ממשלתי ;

(ב) מפעל או מוסד של המדינה ;

(ג) אדם או גוף המחזיק, שלא לפי חוזה, ברכוש של המדינה, או מנהל רכוש כזה, או מפקח עליו מטעם המדינה ;

(ד) תאגיד שהממשלה משתתפת בהנהלתו או בהונו.

2. איסור להשתמש בקשר לתעמולת בחירות במקרקעין של הגופים המנויים בסעיף קטן (1) לעיל.

"מקרקעין" - כולל משרדים, מבנים, מתקנים ושטחים פתוחים.

3. אסור להשתמש בקשר לתעמולת בחירות בכל רכוש אחר של גופים המנויים בסעיף קטן (1) לעיל, ובין השאר בכלי רכב, בטלפון, בפקס, בשירותי דואר, ובכל השירות או ציוד אחר העומד לרשות העובד בעבודתו בשירות המדינה.

4. איסור אלה חלים גם על פרסומים המתיימרים לסכם או לתאר את תוכן פעילותו של המפרסם, אם יש בהם, מבחינת העיתוי, התוכן והנוסח, משום תעמולת בחירות, יש להימנע ממעשים או מפרסומים העלולים להתפרש כתעמולת בחירות.

ח. איסור להתרים כספים

אסור לעובד, ללא הבדל דרגה ודירוג, להתרים, לגבות או לקבל כספים בקשר לבחירות.

ט. איסור על מתיחת ביקורת מעליבה או פוגעת

אסור על עובד, ללא הבדל דרגה, לבקר בצורה מעליבה או פוגעת את הכנסת וועדותיה, ובכלל זה חוקים והחלטות שנתקבלו על ידיהם, את הממשלה ומשרדיה ובכלל זה את מדיניותה, במסיבת עיתונאים, ובראיון עיתונאי, בנאום במקום פומבי, בידור (רדיו וטלוויזיה), בעיתון או בספר.

י. איסור השתתפות ב"גוף בוחר"

1. לכהונת ראש הממשלה או שר הממשלה, או לכל תפקיד ברשות מקומית, בהסתדרות הציונית העולמית או הסוכנות היהודית לארץ ישראל, למעט בחירות ישירות שבהן משתתפים כלל החברים של המפלגה, או גוף מדיני.

2. עובד מדינה שדרגתו היא אחת מארבע הדרגות העליונות בכל סולם דירוג (כמפורט בסעיף ג(1) ו-(2)) לא יהיה חבר בגוף בוחר.

3. לשאר עובדי המדינה החברים ב"גוף בוחר" אסור להשתתף בבחירות הנערכות באותו גוף שבהן בוחרים מועמדים לתפקידים כאמור בסעיף קטן (1).

יא. איסור קיום חוגי בית

1. אסור לכל עובד, שלא יצא לחופשה כאמור לעיל ללא הבדל דרגה, שהוא בעל סמכות מינהלית או בעל תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל, לארח בביתו חוג בית המיועד לתעמולת בחירות או לנאום בחוג בית, או להשתתף בחוג בית כאשר יש בכך משום תעמולת בחירות כמפורט להלן.

2. מבלי לגרוע מכלליות האמור, לעיל, תעמולת בחירות במסגרת חוג בית תיראה כפומבית, אם למשל התקיים אחד מאלה:

(א) נשלחו לחוג הבית הזמנות בכתב, שבהן נכתב, שמו של העובד כמארח או כנואם, בין אם נמנעה ההזמנה לאנשים מסויימים ובין אם לאו, בין אם התקיים בפועל חוג הבית ובין אם לאו;

(ב) התקיים חוג בית בעקבות הזמנה לציבור, אפילו לציבור מסוים (כגון עובדי משרד אחר), תהיה אשר תהיה צורת ההזמנה ויהיה אשר יהיה הפרסום אשר ניתן לה;

(ג) בחוג בית נוכחים כתבים או מקליטים, שבאו למקום כדי לתת דו"ח על הדברים המושמעים בו;

(ד) חוג הבית מתקיים בצורה כזאת, שגם מי שלא מוזמן עשוי לראות או לשמוע, למשל אם חוג הבית מתקיים על כר דשא ליד בית או אם משתמשים בו ברמקול.

יב. איסור חברות בוועדת הבחירות המרכזית

אסור לעובד מדינה לשמש כחבר או כממלא מקום חבר בוועדת הבחירות המרכזית לכנסת.

יג. תפקיד שמותר לעובד מדינה למלא ביום הבחירות ולקראתו

התפקידים שמותרים לעובד מדינה למלא ביום הבחירות ולקראתו יפורטו בהודעת נש"מ נפרדת.

יד. עובדי לשכות שרים וסגני שרים

1. על העובדים המועסקים במשרות אמון מיוחדות בלשכות שרים וסגני שרים, כמפורט בפסקה 01.111 לתקשי"ר, (מנהל לשכה, מזכיר, יועץ, עוזר, דובר או נהג) חלים הסייגים והמגבלות על פעילות מפלגתית כעל כל שאר עובדי המדינה.

2. על אף האמור לעיל, עובדים אלו רשאים לעסוק בפעילות מפלגתית בתחום המשרד או מתקן ממשלתי אחר, אם זו נעשית במסגרת פעילות מינהלית כסיוע לשר או לסגן השר. כך למשל, הנהג רשאי להסיע את השר או סגן השר ברכב ממשלתי לאסיפה מפלגתית. מנהל הלשכה, המזכירה והעוזרים רשאים להדפיס נאומים מפלגתיים ולתאם פגישות פוליטיות. לעומת זאת, אסור להם לעסוק בפעילות מפלגתית מהותית וישירה כגון גיוס תומכים, מצביעים ותרומות.

טו. חלות ההוראות וחובת שינון

1. ההוראות המפורטות בהודעה זו חלות על עובדי המדינה בכל מקום הימצאם,

לרבות בחוץ לארץ. ההוראות חלות הן על עובדים קבועים והן על עובדים שאינם קבועים (כגון עובדים ארעיים ועובדים בחוזה מיוחד).

2. על האחראי במשרד ועל כל מנהל יחידה לוודא כי הוראות אלו יובאו לידיעת כל העובדים בכל מקומות עבודתם, ולהבטיח את קיומן הלכה למעשה.

3. בכל מקרה של ספק או חוסר בהירות באשר להוראות האלו, יש לפנות ללשכת היועץ המשפטי של נציבות שירות המדינה.

טז. עונשים

העובר על ההוראות המפורטות בהודעה זו צפוי להליכים פליליים או הליכי משמעת, בהתאם לחוק.

יז. תיקון לתקשי"ר מובא בדפי ההחלפה המצורפים להודעה זו.

שמואל הולנדר
נציב שירות המדינה

הוראות בעניין הבחירות לכנסת החמש-עשרה ולראש הממשלה 17.1.1999